

KINNITATUD

Peadirektori

juuni 2017

käskkirjaga nr

KOMPLEKSLOA KOHUSTUSEGA KÄITISTE KESKKONNAALASE KONTROLLI ÜLERIIGILINE KAVA

Kompleksloa kohustusega käitiste keskkonnaalase kontrolli üleriigilise kava (edaspidi *keskkonnaalase kontrolli üleriigiline kava*) õiguslikuks aluseks on tööstusheite seaduse (THS) § 156 lõige 3.

Keskkonnaalase kontrolli üleriigiline kava on alus süsteemse kompleksloa nõuete ülevaatusega ühendatud keskkonnaalase kontrolli teostamiseks kompleksloa kohustusega käitiste tegevuse üle ja selles esitatakse süsteemsuse põhimõtted.

Keskkonnaalase kontrolli üleriigiline kava sisaldab:

- a) üldhinnangut kompleksloa kohustusega käitistega seotud oluliste keskkonnaküsimuste kohta;
- b) korrapärase keskkonnaalase kontrolli programmide koostamise, sealhulgas riskipõhise hindamise ja korrapärase kontrolli teostamise menetlusi;
- c) erakorralise keskkonnaalase kontrolli teostamise menetlusi;
- d) viidet Keskkonnaministeeriumi veebilehele, millel avaldatakse kompleksloa kohustusega käitiste loetelu;
- e) koostööpõhimõtteid keskkonnaalase kontrolli teostamisel.

Keskkonnaalase kontrolli üleriigilise kava koostamist korraldab Keskkonnainspeksioon ja kava kinnitab Keskkonnainspeksiooni peadirektor. Kava avalikustatakse Keskkonnaministeeriumi ja Keskkonnainspeksiooni veebilehel.

Keskkonnaalase kontrolli üleriigiline kava vaadatakse üle ja vajaduse korral ajakohastatakse iga neljanda aasta alguseks selle koostamisest või ülevaatamisest arvates.

1. Üldhinnang kompleksloa kohustusega käitistega seotud oluliste keskkonnaküsimuste kohta.

Olulised keskkonnaküsimused on kõik küsimused, mis on seotud käitaja tegevusega keskkonnakompleksloa kohustusega tegevusvaldkonnas. Kompleksloaga sätestatavad nõuded peavad tagama vee, õhu ja pinnase kaitse ning käitises tekkinud jäätmete käitlemise viisil, mis hoiab ära avariide ja vahejuhtumite tekkimise ning saastatuse kandumise ühest keskkonnaelemendist, nagu vesi, õhk ja pinnas, teise. Kompleksloa kohustusega käitiste kontrollimisel ja kompleksloa nõuete ülevaatamisel selgitatakse käitaja tegevusest põhjustatud muutusi välisõhu, vee või pinnase kvaliteedis ning kontrollitakse käitise tegevuse vastavust keskkonnakompleksloa, tööstusheite seaduse ja muude selle alusel rakendatavate õigusaktide nõuetele. Koondhinnang konkreetse kompleksloa kohustusega käitise kohta antakse käitise korrapärase kontrolli aruandena.

2. Keskkonnaalase kontrolli programmide koostamise, sealhulgas riskipõhise hindamise ja korrapärase kontrolli teostamise menetlused.

2.1. Keskkonnaalase kontrolli programmi koostamise ja selle teostamise menetlused, sh riskipõhine hindamine viiakse läbi ühtsetel alustel Keskkonnainspeksiooni ja Keskkonnaameti poolt.

2.2. Keskkonnakompleksloaga käitiste keskkonnariskide hindamise menetlused.

Käitiste keskkonnariskide hindamiseks kasutatakse Euroopa easyTools projekti käigus 2010-2011 välja töötatud integreeritud riskihindamise meetodikat. Käitise keskkonnariskide hindamine on hinnangu andmine käitaja tegevusele, et saada teada käitise keskkonnariskide tase (madal, keskmine, kõrge) ja kontrollisagedus. Hindamisel arvestatakse käitise tegevusega kaasneva keskkonnamõjuga ja mõjudega inimese tervisele, heaolule, varale, kultuuripärandile, samuti võimaliku keskkonnaohu tekkimise tõenäosust. Olemasolevate käitiste keskkonnariskide hindamised on läbi viidud enne 31.01.2013 ja neid ajakohastatakse peale iga järgnevat käitise kontrolli. Uute käitiste keskkonnariskide hindamised toimuvad aasta jooksul peale kompleksloa saamist või kompleksloa nõuete üle vaatamist või tegevuse olulist muutmist. Keskkonnariskide hindamise tulemus märgitakse kontrolli aruandesse. Kontrollimise minimaalne sagedus on madala keskkonnariskiga käitise korral üks kord 36 kuu, keskmise riskiga käitiste korral 24 kuu ja kõrge riskiga käitise puhul kord iga 12 kuu jooksul. Kompleksloa nõuete eiramise puhul viiakse alates ettekirjutuse tegemisest kuue kuu jooksul läbi järelkontroll.

2.3. Keskkonnaalase kontrolli programmi koostamise menetlused.

Keskkonnaalane kontrolli programm on käitiste korrapärase kontrolli kava, mis koostatakse koostöös Keskkonnaametiga kompleksloaga käitiste keskkonnariskide hindamise tulemuste alusel vähemalt kolmeks aastaks ja mis vaadatakse üle vähemalt kolmeaastase kontrolliperioodi lõppedes.

2.4. Keskkonnaalase kontrolli teostamise menetlused.

Keskkonnaalane kontroll toimub Keskkonnaameti ja Keskkonnainspeksiooni koostöös. Kontrolli algatab Keskkonnainspeksioon. Korrapärase kontrolli käigus hindavad Keskkonnainspeksioon ja Keskkonnaamet käitise tegevuse vastavust kompleksloale ja asjaomastele õigusaktidele ning vajadusel algatab Keskkonnaamet kompleksloa muutmise.

Keskkonnaalase kontrolli käigus teostatakse järelevalvet kompleksloa kohustusega käitise tegevuse seaduslikkuse kontrollimiseks. Keskkonnaamet tegutseb kompleksloa nõuete kontrollimisel lähtudes THS § 155 lg-st 4 ja §-st 49. Keskkonnainspeksiooni keskkonnakaitseinspektor kontrollib loa nõuete täitmist järgides korrakaitseesadust. Kontrolli teostatakse vähemalt üks kord kolme aasta jooksul, ent mitte sagedamini kui üks kord aastas. Keskkonnaalane kontroll koosneb kolmest etapist: käitise eelanalüüs, kontrollkäik käitisesse ja korrapärase kontrolli aruande koostamine (kontrollijate järeldused käitise tegevuse kohta). Korrapärase kontrolli teostamise menetlused toimuvad vastavuses menetlusjuhiste (Lisa 1 a,b.).

- 1) Kui korrapärase või erakorralise kontrolli käigus tuvastatakse kompleksloa nõuete oluline rikkumine, menetleb Keskkonnainspeksioon tuvastatud rikkumist ja teeb ettekirjutuse. Vähemalt kuue kuu jooksul ettekirjutuse tegemisest arvates viiakse läbi käitise järelkontroll.
- 2) Ettekirjutuse täitmata jätmise korral määrab Keskkonnainspeksioon sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.
- 3) Kui loa nõuete rikkumine võib kaasa tuua vahetu ja olulise ebasoodsa mõju keskkonnale ja inimese tervisele, peatab Keskkonnainspeksioon käitise, põletusseadme, jäätmepõletus- või koospõletustehase või selle osa tegevuse, kuni käitaja tegevus vastab loa nõuetele. THS § 53 märgitud olukorra esinemisel peatab käitise tegevuse Keskkonnaamet.
- 4) THS § 54 sätestatud juhtudel teeb Keskkonnainspeksioon Keskkonnaametile kontrolli aruande alusel ettepaneku tunnistada käitaja kompleksluba kehtetuks.

Keskkonnaalane kontroll toimub Keskkonnaameti ja Keskkonnainspeksiooni koostöös. Kontrolli algatab ja juhib Keskkonnainspeksioon. Korrapärase kontrolli ja kompleksloa nõuete üle vaatamise käigus hindavad Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaamet kompleksloa nõuete täitmist ja käitise tegevuse vastavust õigusaktidele ning Keskkonnaamet loa nõuete piisavust ja muutmise vajadust. Kontrolli kohta vormistatav keskkonnaalase kontrolli aruanne kantakse objekti kontrollimise andmekogu süsteemi OKAS ja edastatakse käitajale ja Keskkonnaametile digitaalselt allkirjastatult 15 päeva jooksul peale kontrollkäiku käitises. Kontrolli käigus juhitakse käitaja tähelepanu vajadusele tähistada ärisaladust sisaldav teave, et mitte kajastada seda kontrolli aruandes kolmandatele isikutele kättesaadavana. Käitist kontrolliv keskkonnakaitseinspektor edastab kontrolli aruande avalikustamiseks Keskkonnaministeriumile ühe kuu jooksul alates kontrolli toimumisest.

3. Erakorralise keskkonnaalase kontrolli teostamise menetlused.

Erakorralisi keskkonnaalaseid kontrolle teostatakse selleks, et võimalikult kiiresti ja vajaduse korral enne loa väljaandmist, läbivaatamist või ajakohastamist uurida tõsiseid keskkonnaalaseid kaebusi, avariiisid või vahejuhtumeid või loa nõuete täitmata jätmist. Kontrolli teostamise menetlused viiakse läbi Keskkonnainspeksiooni poolt korrakaitseaduse ja teiste õigusaktidega sätestatud korras, näiteks:

- 1) Kui käitaja ei täida THS § 26 lg 1 p 2 sätestatud kohustust saastatus likvideerida, korraldab likvideerimise asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras Keskkonnainspeksioon. Inspektor edastab saastatuse info, välja arvatud keskkonnavastutuse seadusega sätestatud juhtumitel KKI kriisinõunikule, kes korraldab saastatuse likvideerimiseks vajalikud tegevused.
- 2) Saasteainete püüdeseadme avariiolekus oleku korral nõutakse suure põletusseadme käitajalt seadme koormuse vähendamist, töö peatamist või lõpetamist, kui normaalset töörežiimi ei suudeta 24 tunni jooksul taastada, või seadme käitamist vähesaastava kütusega.

Erakorraliste kontrollide teostamisel juhendatakse Keskkonnainspeksiooni peadirektori 30.03.2016 käskkirjast nr 1-1/16/10 "Inspektori valvejuhend".

4. Viide Keskkonnaministeriumi veebilehele, millel avaldatakse kompleksloa kohustusega käitiste loetelu <http://www.envir.ee/et/kompleksloakohustusega-kaitised-kompleksload-kontrollprotokollid>. Viide Keskkonnaameti veebilehele, millel avaldatakse korrapärase keskkonnaalase kontrolli aruanded <https://kotkas.envir.ee/>.

5. Koostööpõhimõtted keskkonnaalase kontrolli teostamisel.

Keskkonnaalase kontrollide teostamisel lähtutakse Keskkonnaameti ja Keskkonnainspeksiooni vahel sõlmitud koostööpõhimõtetest (lisa 2.).